

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt I. Ex Concilio apud (a) Valent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

num. 14. contrarium tamen pluribus relatis docet Arias de Mesa dicto lib. 2. cap. 34. num. 25. Rectè ergo Gregorius in præsentia statuit, in deposito compensationi locum non esse: quod jam Pandectarum jure receptum fuisse, constat ex Paulo dicto lib. 2. titulo 5. §. 12. Seneca lib. 6. de benefice. ibi: *Confunditur formula, si quis apud me pecuniam deposuerit, idem mihi postea furtum fecerit; Ego cum illo furti agam, ille mecum depositi.* Et docuerunt Cujacius lib. 8. observ. cap. 26. Hothomanus in §. 30. de altian. in fine, ubi Pichardus num. 46. Revardus lib. 1. variar. cap. 11. Nec contrarium docetur in l. final. C. de compens. ubi Justinianus specialiter statuit, compensationem in causa depositi non admitti; nam cum Justinianus generaliter ibi statueret, in omnibus actionibus, tam realibus, quam personalibus, compensationi locum esse; ne etiam ad depositum compensatio protrahatur crederetur, ea verba adiecit, *excepta actione depositi*, ut notavit Osvaldus ad Donellum lib. 16. comment. cap. 15. littera L. Quid autem noviter ea constitutione induxisset Justinianus, exponunt Meril. lib. 2. ex Cujacio, cap. 4. & lib. 4. observ. cap. 33. Fornerius lib. 2. select. cap. 14. Hunnius ad Treutlerum, volum. 1. disput. 75. quest. 3. Larrea decis. 40. num. 16. Ampliatur præsens assertio, ut procedat non solum in deposito vero, verum & in eo, quod per confessionem partis apparet, quia illud habet privilegia veri depositi, Hermosilla ubi supra, gloss. 5. Barbola in l. divoritii, §. ob donationes, ff. solut. matrim. Avendanno de metu, ubi supra, num. 22.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa; nam licet in contractibus bonæ fidei, & stricti juris admittatur compensatio; id tamen procedit, nisi propter peculiarem alicujus naturam compensatio in eo non admittatur, ut contingit in deposito, in quo ob celerem rei depo-

sita restitutionem compensatio non admittitur. Nec obstat augmentum ipsius difficultatis; nam verum est, ob impensas necessarias posse depositarium rem depositam retinere, donec illi satisfactum sit. Nec contrarium probatur in hoc textu; nam Gregorius in eo accipiendus est de compensatione, aut retentione rei depositæ, quæ fit ex diversa causa; non verò procedit eo casu, in quo depositarius habet jus in ipsa re ob impensas necessarias in ea factas; quo casu res ipsa deposita pignori subjecta esse censetur; unde donec depositario plenè satisfactum sit, justè eam retinet. Nec tunc obstat textus in l. ultima, C. commodati, ubi Imperatores negant, prætextu debiti restitutionem commodati recusari posse: Igitur multò magis nec rei depositæ restitutio ob debitum remorari valet. Nam respondetur, verum esse, rem commodatam, aut depositam, prætextu debiti ex diversa causa non posse retineri; exempli causâ si commodator, aut qui deposuit, decem ex causa mutui debeat commodatario, aut depositario, non potest obtentu hujus debiti rem depositam, vel commodatam retinere, dicta l. ultima, ubi pro commodati, reponit commendati, Jacobus Cujacius lib. 9. observat. cap. 37. à quo merito discedit Gilbertus Regius lib. 1. opinion. cap. 14. At verò ob impensas necessarias in re ipsa factas justè res deposita, vel commodata retinetur, cum eo casu nulla detur præsumptio perfidiæ; immò id actum videtur, ut depositarius similes impensas faceret, cum sine iis futurum esset ut resperiret. Deinde quia impensas necessariæ partem rei constituunt, & tantùm de re, in quam sunt, detrahere videntur, quantum in eam impensum est, ut proinde jus aliquod in rem tribuant facienti, argumento legis planè §. 8. ff. de petis. heredu. l. 5. ff. de impens. in rebus dotal. docet Vinnius lib. 1. select. cap. 51.

TITVLVS XVII.

De emptione & venditione.

CAPVT I.

Ex Concilio apud (a) Valent.

PLacuit ut (b) presbyteri (c) plebes suas admoneant, ut ipsæ (d) hospitales sint, & nihil carius vendant transeuntibus, nisi quantum in (e) mercato vendere possint: quod si carius vendere voluerint, ad presbyterum transeuntes hoc referant, ut illius iussu cum humanitate eis vendant.

NOTÆ.

(a) Valentini. In prima collectione, sub hoc titulo cap. 2. legitur apud Alumnas; sed D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.

ut notavit Antonius Augustinus in notis ad textum ipsum, non reperitur hic textus in ullo ex his Conciliis: apud Burchardum verò lib. 2. Decreti, cap. 168. Carnotensem 6. p. Decreti, cap. 6.

cap. 259. citatur textus hic ex Concilio Arvernensi celebrato sub Vigilio Papa, tempore Theodoberti Regis Gallie anno 541. in quo can. 7. apud Corjolanium hæc leguntur verba: *Ut presbyteri plebes suas admoneant, quod hospitales sint.* Cætera verò verba non reperiuntur in eodem canone, ad calcem tamen ipsius Concilii ita refert Surius: *Placuit, ut presbyteri suas plebes admoneant, ut ipsi hospitales sint, & nulli iter facienti mansionem denegent. Et ut omnis rapina occasio tollatur, nihil carius vendant transfuentibus, nisi quando in mercato vendere possint: quod si carius vendere voluerint, ad presbyterum transfuentes hoc referant, & illius iussu cum humanitate eis vendant.* Unde omnis emendationibus glossæ marginalis hic, credo præsentem inscriptionem ita restituendam esse, *Ex Concilio Arvernensi, capite 7. temporibus Vigili.*

(b) *Ut presbyteri.*] Hæc verba non ad presbyteros, sed ad Episcopos referenda esse communis Doctorum sententia in præsentem est, quia Episcopi olim presbyteri dicebantur, cap. *legimus*, 2. 4. 93. dist. cap. *olim* 5. 95. dist. cap. 2. & 3. de *pecul. cleric.* Episcopi enim græcè ita appellantur, latine autem dicuntur Speculatores, & Superintendentes, ex eo, quod plebi, cui præficiuntur, superintendant, & vigilant, ejus curam gerendo, cap. *Cleros*, 21. dist. cap. *legimus*, 93. dist. & inde generaliter, qui superintendit alicui negotio, appellari potest Episcopus, ut in *l. final. §. Hænaricha* 7. ff. de *muner. & honor.* ubi qui præest pani, & cure carnis, appellatur Episcopus, ut notant *Budæus ad Pandect.* ibi, *Alciatus lib. 6. parerg. cap. 22.* Sed hæc hæc sententia communis sit, tamen credo rectius posse accipi textum hunc de presbyteris, id est, parochis plebes regentibus; nam ipsi olim non solum jurisdictionem in foro interiori exercebant, verum etiam & contentiosam, in malefactores animadvertendo, ut probavi in *cap. 3. de offic. ordin.*

(c) *Plebis.*] Plebs plerumque in sacris canonibus pro parochia accipitur: Concilium Parisiense 1. lib. 1. cap. 25. ibi: *Comperimus quorundam Episcoporum ministros, non solum in presbyteris, sed etiam in plebibus, &c.* Ex Concilio Nicæno, Regiensi, & aliis probat *Filescacus de orog. paroc. cap. 2.*

(d) *Hospitales sint.*] Varias his verbis repetentes assignarunt interpretationes: nonnulli ea referunt ad presbyteros, quibus sacris canonibus hospitalitas injuncta est, cap. *nulli*, & *ferè per totum*, 42. dist. cap. *final.* 16. *quæst. 1. cap. 2. de supplend. neglig.* ubi notavi. Sed hæc interpretatio rejicitur ex verbis antecedentibus, ibi: *Plebes suas*, quæ necessarîo ad laicos referenda sunt. Alii verba hæc accipiunt de extrema necessitate peregrinantium; quo casu obligat præceptum faciendi elemosynam, cap. *palse*, 36. dist. ita & præbendi hospitium. Sed hæc interpretatio nimis restringit litteram hujus textus: quare alii textum hunc in prima parte accipiunt tantum de Consilio, ut quoad hospitalitatem presbyteri plebes suas admoneant; posteriorem autem partem de præcepto, juxta illa verba, *ut illius iussu*, &c. Sed hæc interpretatio aperte refellitur ex integra hujus textus, quam supra re-

tali, ubi adjicitur: *Et nulli iter facienti mansionem denegens.* Quare his omnis sententia, dicendum est, hospitalitatis obligationem diverso modo procedere, jure civili inspecto, ac jure canonico attento: nam jure civili in arbitrio cujusque est hospitem recipere, vel non, l. 1. ff. *nauta, campones*, ibi: *Nam est in ipsorum arbitrio, ne quem recipiant.* Indeque gratuitum, & liberale id esse docetur in l. 6. ff. *eodem tit.* l. 8. *habet* 15. ff. *de precario*, l. si vero, §. si idem, ff. *de his, qui offuderunt*, l. *postliminium* 56. ff. *de captivis*. *Aul. Gel. lib. 5. nocturnum*; cap. 13. *Alex. ab Alex. lib. 4. dierum genial. cap. 10.* nisi teneatur ex officio publice suscepto, ut in *caupone*, & *stabulario*, qui licet à principio tale officium suscipere non teneantur, *dicitur lege* 1. ibi: *Nam in istorum est arbitrio*; si tamen illud susceperint, non poterunt impunè hospitem recipere, l. 1. §. *final.* ibi: *Nec repellere potest iter agentes*, ff. *furti adversus nautas*. Extraordinariè etiam tenentur aliquando ex eodem jure hospitem recipere, veluti milites, aut personas publicas, quas quisque recipere cogitur, ex jure adductis à *Glossa in l. 3. C. de muner. patrimon. lib. 10.* nisi speciali Principis beneficio, aut privilegio excusetur, l. 3. *C. de silentariis*, lib. 12. l. *omnis* 9. *vers. Cæteris*, l. *lege* 10. *C. de metatu*, eod. lib. Jure verò ecclesiastico attento omnes tenentur hospites recipere, peregrinosque fovere, præcipuè Ecclesiastici, Concilium Nannet. can. 3. ibi: *Ut curam hospitum, maxime pauperum, atque debilium, orphanorum quoque, atque peregrinorum habeat presbyter.* Hos quoque ad præbendum suum quotidie juxta possibilitatem convocet, eisque hospitium tribuat. Et can. 5. ibi: *Ut autem omnis rapina tollatur occasio, volumus ut presbyteri, qui bonum exemplum charitatis omnibus ostendere debent, hospitales existant, juxta Dominicum, & Apostolicum præceptum; ut humanitatem præbeant iter facientibus, quia per hospitalitatem placuerunt quidam Deo; Angelis hospitio receptis; & Dominus in die judicii diciturum est electis: Hospites eram, & suscepistis me.* Et *Job* dicit: *Ostium meum semper viatori patuit.* *Synodus Aquisgran. can. 141.* ibi: *Hospes sui, & collegisti me.* Proinde oportuit, ut Prælati Ecclesiæ præcedentium Patrum præcepta lætantes, aliquod præparent receptaculum, ubi pauperes colligantur, Refert Antonus Augustinus in *epitoma*, lib. 14. tit. 20. cap. 1. 41. dist. cap. *de monachis* 20. *de præbend.* plura tradit *Ephreminus disquisit. monast.* lib. 11. tract. 3. Laici etiam tenentur erga hospites charitatem exercere, quæ non minima virtus est; unde Ethnici ipsi jovem hospitalitatem appellarunt, *Servius ad lib. 11. Aeneid. Virgil. vers. 735.* *Jul. Pollux lib. 1. Onomast. cap. 1. num. 23.* *Cicero lib. 1. de finibus*; *Illustrat Demisterus ad Rosinum lib. 2. cap. 5.* plura de hospitalitate præbenda cumularunt *Dorleans ad Tacitum lib. 2. fol. 298.* *Bernegerus ad ipsum, quæst. 12.* *Scipio Amiratus lib. 12. dissert. cap. 3.* *Savarus ad Sidonium lib. 2. epist. 19.* Unde in præsentem Partes parochis jubent, ut hospitalitatem exercent ad quam ex præcepto charitatis tenentur; plura de hospitalitate *Frances de Eccles. Cathedr. cap. 17. per totum*, *Bravo in notis ad regulam Dni Benedicti, cap. 53.* *Bevetlinch. tom. 4. in Teatro, verbo Hospitalitas*, *Solozanus tom. 1. de jure Iudæarum, lib. 2. cap. 20. ex num. 37.*

(e) In mercato. Id est in foro, ubi res venales exponuntur, l. ultima, C. de nemini liceat in coemptione specierum, ibi: Ut praebeat juxta id, quod servatur in foro rerum venalium, Cassiodorus lib. 12. variar. ibi: Quosiam in Istria vinum abunde natum est, quantum de civitatibus illis speratur, postulate, sicut in foro rerum venalium reperitur, quatenus nec ipsi laedi possint, cum eis pretia justa servantur.

COMMENTARIUM.

6. Causa
de
coemptione
specierum

EX praesenti canone sequens deducitur disputanda assertio: Praelati Ecclesiarum cogere possunt proprios parochianos, ut hospitalitatem servent transiensibus, & ne carius vendant, quam in mercato vendere possunt. Quae assertio probari potest ex cap. 2. cap. nulli §. 42. dist. cap. canonum 3. 14. 9. 4. cap. si quis 23. cap. illi 25. 24. quest. 3. l. animalia 18. C. de cursu publico. l. 12. l. final. §. 7. ff. de muner. & honor. l. 1. C. de Episcop. aud. quae conjungenda est cum lege 1. C. de commercio, ut liquet ex l. 5. C. Theodos. de iustrial. collat. ut notavit Pancirolo lib. 1. variar. cap. 172. Et licet, quia ejus littera nimis viciata est, congrua sententia ex ea deduci nequeat, ut animadvertit Duarenus lib. 1. animadvers. cap. 57. tamen illud deducitur, ad Episcopi curam spectare, ne carius pauperibus christianis merces vendantur, quam aliis, l. ultima, C. ut nemini liceat in emptione, spec. Illustrant ultra congestos in praesenti à Barbosa & Garanna in collect. & Ant. de Burgos, & Cujacius hic: idem Cujacius in l. 9. C. de suscept. in cap. conquerente de offic. ordin. cap. 6. Velasco de privileg. pauperum, p. 1. cap. 24. Ferro Mantique de different. utriusque fori, quest. 173. Solorzano lib. 2. polit. cap. 13.

7. Traditio
in
dandi

Sed pro dubitandi ratione in praesentem assertionem ita insurgo. Notissimum juris principium est, nec emere, nec vendere quem cogi posse, l. invitum 11. C. de contrab. emption. l. invitus. C. locati, l. nec emere 16. C. de iure delib. l. si fidejussor, §. ult. ff. de legat. 1. l. si quis sepulchrum, ff. de relig. l. possessione 12. C. de fundis patrum, lib. 12. l. nemo 8. C. de Judaeis, nec etiam pretio justo, ut late probant Didacus Perez. in l. 2. tit. 7. lib. 5. ordin. Gomez. lib. 2. var. cap. 2. num. 51. Heraldus lib. unic. emend. cap. 26. ubi exponit textum in l. non enim 9. ff. rerum amot. l. emptor, §. 1. l. neque quasi 80. ff. de rei vindic. Hermosilla in l. 3. tit. 5. gloss. 1. part. 5. Amaya in l. unica, C. ut nemini liceat, Morla in empor. tit. 9. quest. 1. Covarruvias lib. 3. variar. cap. 14. Linglois in lege finalis. C. de contrahend. empte. Hunnius ad Treutlerum lib. 2. disputat. 28. quest. 19. & in Encyclop. tit. 14. cap. 8. Petrus Herodius lib. 4. Pandect. tit. 7. cap. 3. Avendanno lib. 2. de metu, cap. 1. Wilembachius disput. 6. Vela dissert. 17. Valent. consil. 18. qui exponunt legem 17. ff. de fidejuss. & legem 2. de distract. pignor. Ergo nemo cogendus est hospitibus, seu transeuntibus res proprias vendere. Augetur haec difficultas ex eo, nam in emptione, & venditione pretium constituendum est arbitrio domini vendentis, l. tutor, juncta glossa 1. ff. de in litem jur. l. 4. cum glossa ibi, ff. de conduct. furiva, l. mortis, §. ult. ff. de donat. caus. mortis, D.D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars 1.

l. 1. §. si hares, ff. ad Trebel. plura Didacus Perez. in l. 2. tit. 23. lib. 2. ordinamenti. Cenedo collect. 118. ad Decret. Igitur etiam parochiani cogi possunt à propriis presbyteris peregrinis, & transeuntibus necessaria vendere, non tamen compelli debent ea alienare certo pretio, videlicet vulgò in foro recepto, & usitato.

Qua difficultate minimè obstante vera est praesens assertio, pro cujus illustratione sciendum est, pretia rerum non ex affectu, vel utilitate singulorum, sed communiter fungi, l. pretia 63. ff. ad legem Falcidiam, l. si servum 33. ff. ad leg. Aquil. pretium autem rebus tale imponi debet, quod res communiter valeant, & idèdè praecipuum Magistratum munus est curare, ne res communem aestimationem excedant; nam ut inquit Cicero in Verrem: Etenim qui modus est in rebus cupiditatis, idem est aestimationis; difficile enim est finem facere pretio, nisi libidini feceris. Quare semper legibus, ac Magistratibus in cura fuisse pretium rebus imponere, & ut annonae aestimatio statueretur, constat ex l. non debere 8. ff. ad municip. l. Decuriones 5. ff. de administrat. rerum: immò ad Praefectum urbis spectare, ut justo pretio res vendatur, traditur in l. 1. §. cura carnis, de offic. Praefect. urb. illudque Principes suis constitutionibus plerumque statuisse constat ex l. annonam 6. ff. de extraordin. criminis. Illustrant Mexia in pragmat. taxa panis, Govarruvias lib. 3. var. cap. 14. num. 3. Aviles in cap. 17. prat. verbo Rationabiles, num. 5. Didacus Perez in l. 6. tit. 1. lib. 2. ordin. Bobadilla lib. 3. polit. cap. 4. num. 62. Larrea decis. 11. Granat. ex num. 22. qui late exponunt, quomodo ob inopiam rerum venalium, & asportationem ex longinquis provinciis pretia taxanda sint.

Unde jam apparet vera ratio praesentis decisionis; nam cum publicè interfit pretia rebus imposita servare, ne libidini Dominorum permittatur pro arbitrio ea augere; & regulariter pretium receptum & usitatum in foro justum credatur, quia aut Principis constitutione, aut tacito populi consensu taxatum reperitur; idèdè rectè in praesenti Patres statuunt, presbyteros debere admonere proprios parochianos, ne carius vendant merces, quam pretio in foro communiter recepto; & simul ut hospitalitatem erga eos exercent, juxta praecipuum charitatis, quo tenentur peregrinos recipere, & fovere, juxta supra tradita.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; nam licet regulariter verum sit, neminem cogendum esse res proprias vendere; tamen plures sunt casus, in quibus haec regula limitatur, quos referunt, & exponunt Didacus Perez & Hermosilla ubi supra, Velasco de privileg. pauperum, dicta quest. 24. inter quos praecipuus est, cum adest pia causa: unde cum peregrini, atque iter facientes à propriis laribus exulantes omni commiseratione digni sint, ut probavi in cap. 2. de treuga & pace; ideo in praesenti rectè docetur parochianos cogendos esse à propriis presbyteris merces necessarias vendere. Nec obstat augmentum ipsius difficultatis; nam omisà illa quaestione, utrum videlicet publicè expediat certa pretia rebus praefinire, ita ut cogantur negotiatores simili taxationi parere, quam disputant Mexia, & Bobadilla

8. De pretiis rerum.

9. Traditur ratio decidendi.

10. Respondetur difficultati.

Bobadilla ubi supra, dicendum est, illud extra dubium esse, pretium lege, aut populi consensu statutum observandum esse, & teneri mercatores juxta illud merces distrahere: unde cum in presenti jam juxta pretium receptum communiter in foro venderentur, rectè Patres statuerunt, ut juxta illud peregrinis, iterque facientibus, merces distrahantur, cum exinde nullum damnum, aut præjudicium ipsis sequatur, aut inferatur.

II.
Expositur
Concil. P a-
ris, can. 52.

Sed adhuc obstat Concilium Parisiense temporibus Ludovici, & Lotharii celebratum, lib. 1. cap. 52. in illis verbis: *Comperimus, quod in quibusdam occidentalibus provinciis, suadente avaritia, Episcopi, & Comites, & ceteri Prælati pauperibus sibi subjectis soleant edictum imponere, ut nullus eorum tempore messis modium frumenti, nec tempore vindemie modium vini, majori pretio, nisi quod ab eis constituitur, vendere præsumat: quod si quisquam illorum contra facere præsumperit, & paupertatis sue magnam iacturam patitur, insuper etiam acerbis verberibus flagellatur: unde sit, ut cum alis modius frumenti 12. denariis, & modius vini 20. denariis venditari possit, hujuscemodi seniores modium frumenti ad quatuor, & modium vini ad sex sibi extorqueant denarios: que res, quia impietatis, iniustitieque plena est, necesse est ut piissimi Principis auctoritate inhibeatur.*

Ex quibus constat, non posse Episcopos statuere ut juxta certum pretium merces vendantur: igitur nec cogere poterunt parochianos suos, ut certo pretio iter facientibus necessaria vendant. Pro cujus difficultatis solutione dicendum est, in eo textu non prohiberi taxationem justii pretii legitime factam, sed eam improbari, quæ ex avaritia, & radice cupiditatis procedebat, ut ita divites pauperum res acquirerent, ac lucrifacerent, ut etiam refertur in Concilio Arelateni sub Carolo, can. 23. illis verbis: *Nec Comes, vel Vicarius, seu Iudices, vel Centenarius sub mala occasione, vel ingenio res pauperum emant, vel per vim tollant, aut quolibet argumento surripiant: sed si cui aliquid possessionum emendum, aut vendendum sit, id in publico coram Comite, & Iudicibus, & Nobilibus civitatis facere debet.* Et in Concilio Magunt. cap. 7. ibi: *Propter provisiones pauperum, pro quibus curam habere debemus, placuit nobis, ut nec Episcopi, nec Abbates, nec Comites, nec Vicarii, nec Iudices, nullusque omnino sub mala occasione, vel malo ingenio res pauperum, vel minus potentium, nec emere, nec vi tollere audeat.* In presenti autem agitur de justo pretio rerum in foro recepto, juxta quod rectè negotiatores cogi possunt res proprias vendere.

CAPVT II.

Ex Concilio (a) Mogunt.

ET (b) mensuræ, & pondera iusta fiant, sicut in divinis (c) legibus sancitum est, & in capitulari (d) Dominico continetur, & iste facer conventus statuit; sic omnibus nobis observare placet. Et si quis iustas mensuras, & iusta pondera lucri causâ mutare præsumperit, in pane, & aqua (e) pœniteat.

NOTÆ.

t. (a) **M**ogunt.] *Can. 2.* legunt Burchardus lib. 19. *Decreti*, cap. 148. Carnotensis part. 15. cap. 158. Papiensis in 1. collectione, sub hoc tit. cap. 3. Etiam in Pœnitentiali Romano, tit. 17. cap. 13. reperiuntur hæc verba, ex quò litteram textus restituo: sed in Concilio Mogunt. hucusque excusis non repetiti textum hunc, jam notavit Antonius Augustinus in notis ad 1. collectionem, hic licet reperiat in Concilio Cabilonenfi, cap. 37. & paucis verbis mutatis, lib. 1. capitul. Caroli, cap. 24. Quare credo canonem hunc editum fuisse in Synodo Mogunt. nondum excusa, de qua hæc refert Surius tom. 3. *Concil. post Concilium Mogunt. sub Lothario & Rabano*, ibi: *Habes hic, candide lector, Synodum sub Rabano Archiepiscopo Moguntia celebratam, hætenus non excusam. Est verò sub illo alia etiam alia Synodus longè hæc celebrior, quam libenter communicassemus, si ejus nobis copia facta fuisset.* Meminit ejus D. Joannes Abbas Trithemius in chronico monasterii Hirsaugiensis, his verbis: *Babanus Archiepiscopus Moguntinus jussu Lotharii Imperatoris Synodum apud Mogun-*

tiam Episcoporum & Abbatum convocavit anno Domini 848. indict. 11. in qua hæreticum quemdam nomine Godscalcum, presbyterum condemnavit, & multa ad decorem, & utilitatem ecclesiasticam constituit. Fuerunt inter alios ibi presentes celeberrimi viri Episcopi Herio Archiepiscopus Trevirensis, Hildeboldus Archiepiscopus Coloniensis, Alfridus Episcopus Hildeshemensis, Haymo Episcopus Halberstatensis, Ludericus Episcopus Bremensis, Lintherius primus iste Abbas sancti Aurelii Hirsaugiensis, Waldo Abbas Fuldenensis, Emhardus Abbas Selgenstetensis, Brunwart Abbas Hirsfeldensis, Bertholfus Episcopus Mediolacensis, Adventinus Abbas Merensis, postea ibidem Episcopus; Rodulfus Abbas sancti Medardi Sueffionensis, postea Bituricensis Archiepiscopus, & alii multi Episcopi, Abbates, & Monachi, inter quos complures erant viri, & doctrinâ famosissimi. Hæc ille.

(b) *Et mensura.*] *De mensura*, legitur in hæc iuxta collectione, apud Burchardum & Carnotensem.

(c) *Divinis legibus.*] *Leviticus cap. 19. & 20.* quorum verba infra dabimus.

(d) *Capitulari Dominico.*] *Lib. 1. capitul. 74.* ibi: *Ut aequalis mensuras, & rectas, & pondera iusta,*